

Statsvetenskapliga förbundet

Förbundsredaktör: Magnus Erlandsson

Statsvetare – den fjärde statsmakten?

Sommaren 2012 anordnade Statsvetenskapliga förbundet under den så kallade Almedalsveckan i Visby ett seminarium med titeln "Statsvetare, den fjärde statsmakten?". Seminariets grundtanke var att diskutera frågor kring samspelet mellan statsvetare, media och offentlig debatt. Tre statsvetare, Jenny Madestam, Ulf Bjereld och Jonas Hinnfors, deltog i samtalet tillsammans med två journalister, Lena Mellin/Aftonbladet och Camilla Kvarthoft/Agenda. Cecilia Garme, fri skribent men ursprungligen statsvetare, fungerade som moderator. En sal för 50 personer var bokad. 125 trängde sig in och ytterligare ett 40-tal fick vända i dörren. Statsvetenskap drar!

Nedan följer tre reflektioner kring seminarietemat från de deltagande statsvetarna.

Behövs statsvetare i samhällsdebatten?

av Jenny Madestam

Är statsvetarna den fjärde statsmakten? Att vi är flitigt anlitate av såväl media som andra samhällsaktörer för att uttolka, analysera, förklara och förstå vår samtid är allmänt känt. Men frågan är vilken makt vi har, om någon alls?

Makt är som bekant ett mångfacetterat begrepp. Statsvetarna sätter t.ex. inte den politiska agendan, vi fattar inte heller några politiska beslut. Men däremot är vi just nu med och påverkar bilden, konstruktionen, av det svenska och internationella samhället. Makt kan som vi vet även handla om makten över tanken. Den som blir utnämnd till någon form av auktoritet har möjlighet att påverka just tanken genom framhävandet av vissa

analyser och uttolkningar. Vi, liksom många andra samhällsaktörer, kan alltså i allra högsta grad definieras som innehavare av makt. Det tror jag de flesta av oss är tämligen väl medvetna om, en medvetenhet som dessutom är högst befogad för att ärligt kunna se oss själva i spegeln. Som forskare ska vi utgå från vetenskapen i våra uttolkningar. Samtidigt finns alltid gråzoner, vilket gör att även statsvetarnas analyser ibland är långt ifrån en självklar "sanning".

Men har vi då i samhällsdebatt och media att göra, behövs vi? Mitt svar är ja, vi behövs. Och vi bör delta. Anledningen är den verktyglåda vi fått med oss genom många års studier, teoretiska och empiriska, vilka gör oss kompetenta och lämpade i att förstå och förklara komplexa samhällsfenomen. Att vara forskarutbildad är inte att vara skolad i att tycka. Det är att skolas till kritisk och kunskapsbaserad analys, utöver den forskning vi producerar. Som statsvetare skall vi alltså delta i det offentliga rummet som förmedlare av vår egen specifika forskning. Men vi skall inte heller vara rädda för att delta i bredare bemärkelser. Det är inte farligt att nyttja sin forskarkompetens på andra näraliggande frågor än just den lilla som jag publicerat mig i. Kunskap handlar om mer än publikationer. Dessutom, den så kallade tredje uppgiften som vi alla innehar, fordrar att vi ska delta i det omgivande samhället. Dels på grund av att vi kan bidra med ökade kunskaper, dels kan hävdas att skattebetalarna har rätt att ta del av vad de betalar för. För egen del ser jag det som en form av plikt att bidra till, kalla det, "folkbildning" i den utsträckning jag kan. Det betyder dock inte att jag eller andra med mig svarar på "allt". Tvärtom är min erfarenhet att det finns en god kutym av att hänvisa förfrågningar vidare till mer lämpade kollegor.

Jag önskar att fler forskare, statsvetare